

Lemmikkilintuohje viranomaiskäyttöön

Versio 4, päivitetty 13.3.2026, katso ajantasaisin versio nettisivuiltamme: kaijuli.fi > Yhdistys > Viranomaisille.

Tämän ohjeen tarkoitus on olla pikaopas lemmikkilinnuista eläinsuojelun toimijoille, viranomaisille tai muuta vastaavaa työtä tekeville. Ohjeessa on pintapuolisesti perustietoa linnunpidosta ja yleisimmistä ongelmakohdista. Tämä ohje ei ole kattava ohje lemmikkilinnun oikeaoppiseen pitoon tai hoitoon!

Lyhyen perusohjeen lintujen hoitoon löydät täältä: [Lemmikkilinnut lyhyesti ja selkokielellä](#), ja pidemmän oppaan täältä: [Aloittelijan opas](#). Tämä ohje koskee asuintiloissa lemmikkinä pidettäviä lajeja, kuten peippoja, kanarialintuja ja papukaijoja (myös undulaatti ja muut pienet papukaijat). Ohje ei koske sellaisenaan kyyhkyjä (naurukyyhky, timanttikyyhky) tai kanalintuja (viiriäiset), vaikka niitäkin voidaan pitää asuintiloissa.

SISÄLLYSLUETTELO

HÄKKI	2
HÄKIN TURVALLISUUS:	2
LINTUHÄKIN KOKO:	2
LINTUJEN VAPAANAPITO:	2
LINTUHÄKIN SIJAINTI:	2
LINTUHÄKIN VALAISTUS JA PIMENNYS:	3
HÄKIN SISUSTUS	4
HÄKIN PUHTAUS:	4
ORRET:	4
VIRIKKEET JA LELUT:	4
PESÄ:	4
RUOKINTA	6
LINNUN ELINYMPÄRISTÖ	7
LINTU YKSIN:	7
SUURI MÄÄRÄ LINTUJA:	7
KOIRAT, KISSAT JA MUUT SAALISTAJAT:	7
ILMANLAATU:	7
LÄMPÖTILA JA ILMANKOSTEUS:	7
LINNUN HYVINVOINTI JA TERVEYS	8
SILMÄT, SIERAIMET, NOKKA:	9
KYNNET JA JALAT:	9
SULKAPUKU:	9
MUUT	10
LINNUN KÄSITTELY JA KOHTELU:	10
LINNUN PITO ULKONA VAPAANA:	10
LINNUT JA PAPERIT:	10
PESITTÄMINEN:	11
LINTUJEN MYYNTI ELÄINKAUPOISSA:	11
LAJINMÄÄRITYS JA LEMMIKKILINTULAJIT SUOMESSA	11
LAJINMÄÄRITYKSEN TÄRKEYS:	11
SUOMESSA KIELLETYT LINTULAJIT:	11
TYYPILLISIMPIÄ LEMMIKKINÄ PIDETTÄVIÄ LINTUJA:	12
MUISTIINPANOT	14

HÄKKI

HÄKIN TURVALLISUUS:

Häkin tulee olla linnulle turvallinen, huomioiden käytetyt materiaalit ja häkin pinnavälin. Sopimaton verkkomateriaali voi olla vaara sinkkimyrkytykselle, tai reunoistaan vaarallisen terävää. Liian suuri pinnaväli voi aiheuttaa linnun juuttumisen päästään kiinni tai karkaamisen.

LINTUHÄKIN KOKO:

Yleinen ohje on, että mitä isompi häkki/enemmän tilaa, sen parempi. Lintuhäkin tulee olla tarpeeksi kookas. Lemmikilinnut Kaijuli ry suosittelee noudattamaan Maa- ja metsätalousministeriön aikanaan määrittämiä minimisuosituksia, vaikka nykyisestä asetuksesta virallinen suositus on poistettu. Minimisuositukset on esitetty alla olevassa taulukossa. **Tämän kokoisesta (tai pienemmästä) häkistä lintujen tulisi päästä lentelemään turvalliseen sisätilaan joka päivä.**

Linnun pituus* (cm)	Pinta-ala (m ²)	Ryhmissä pinta ala/lintu (m ²)	Lyhyimmän sivun pituus (m)	Korkeus (m)	Esimerkkilajeja
alle 16	0,31	0,03	0,4	0,6	Ruusukaijanen
16 - 20	0,31	0,04	0,45	0,6	Undulaatti
21 - 25	0,45	0,06	0,5	0,6	Senegalinkaija
26 - 35	0,75	0,1	0,55	0,8	Neitokakadu
36 - 45	1,2	0,3	0,6	1	Siniotsa-amatsoni
46 - 55	1,6	0,5	0,7	1,2	Valkokakadu
56 - 65	2	0,8	0,8	1,4	Isokauluskaija
66 - 75	2,5	1	0,9	1,6	
yli 75	3	1,5	1	1,6	Isot arat

* Mitattuna linnun nokasta pyrstön päähän

Eläinkauppojen suosituksiin ei voi luottaa ja **monet myytävät häkit ovat liian pieniä.** Tornimaiset eli korkeat mutta pinta-alaltaan pienet häkit ovat huonoja, sillä niissä on vain vähän hyödynnettävää pinta-alaa. Lintu lentää pituussuunnassa, ei korkeussuunnassa helikopterin lailla. Perinteinen pyöreä lintuhäkki ei sovi linnun asumukseksi. Joskus pientä häkkiä perustellaan sillä, että lintu on "aina vapaana." Tämä on valitettavasti usein vain muutamia tunteja päivässä, jos lintu on vapaana vain omistajan ollessa kotona. Sairas- tai karanteeni- tai muussa väliaikaiskäytössä pienempi häkki on hyväksyttävää.

Lintuja voi pitää myös ilman häkkiä, jos olot on järjestetty linnuille turvallisesti.

LINTUJEN VAPAAAPITO:

Lintuja tulisi pitää vapaana turvallisessa sisätilassa päivittäin usean tunnin ajan. Myös pieniä ja/tai kesyttämättömiä lintuja tulee pitää vapaana, vaikka linnulla on sopivan kokoinen häkki (eli ylläolevan taulukon mukainen). Mikäli lintua ei pidetä ollenkaan vapaana huoneessa/huoneistossa (tai vain satunnaisesti/harvoin), tulee häkin olla pienilläkin linnuilla usean neliömetrin kokoinen lentohäkki tai lintuhuone.

LINTUHÄKIN SIJAINTI:

Lintujen häkin tulee olla tarpeeksi korkea tai sijaita tarpeeksi korkealla. **Linnun tulee halutessaan päästä ihmisen silmien tasoa korkeammalle myös häkin sisällä ollessaan.** Tämän mahdollisuuden puute voi olla linnulle jatkuva pelon ja stressin aihe (esim. matala häkki joka on lattialla tai matalalla pöydällä). Lintuhäkin ei tulisi olla avoimella paikalla keskellä huonetta, vaan ainakin yhden häkin seinän tulisi olla huoneen seinää vasten. Häkkiä ei tule sijoittaa ikkunan eteen: vaarana on veto, auringonpaiste sekä linnun suojoittomuuden tunne ja stressi. Turvallisuuden vuoksi häkkiä ei tulisi sijoittaa keittiöön: vaarana on esim. teflon-höyryt ja kuumat pinnat.

LINTUHÄKIN VALAISTUS JA PIMENNYS:

Linnun häkki ja/tai muut tilat tulee olla valaistu sopivalla tavalla. Päivälintujen hämäränäkö on heikko. Ilman asianmukaista valaistusta linnun on hankalaa tai mahdoton puuhailia luonnollisella tavalla, varsinkin pimeinä talvipäivinä. Hämärä voi myös pelottaa ja stressata lintua, kun se ei näe kunnolla ympärilleen. **Lintuja ei tulisi jättää pelkästään luonnonvalon varaan päivisin** tai lomamatkan ajaksi etenkin talvella.

Linnut tarvitsevat myös pimeät ja häiriöttömät yönet. Tämän takia varsinkin kesällä häkin tai tilan pimentäminen kankaalla tai pimennysverholla on tarpeen. Yleisesti linnulle sopiva vuorokausirytmä on noin 12 tuntia valoisaa päivää ja noin 12 tuntia pimeää yötä.

Linnuille tarpeellinen on myös UV-valo, jonka avulla lintu näkee värit kunnolla. UV-valo on oleellinen myös D-vitamiinin kannalta. Loisteputket, jotka eivät sisällä elektronista liitäntälaitetta sekä monet muut normaalit valaisimet välkkyvät linnun silmiin jatkuvasti kuten strobovalo, koska linnun näkökyky on ihmisen näkökykyä "nopeampi."

ASETUS: Valtioneuvoston asetus koirien, kissojen ja muiden pienikokoisten seura- ja harrastuseläinten suojelusta
[3 luku: Seura- ja harrastuseläimen hoito, 6 § Hyvinvoinnista huolehtiminen](#)
"Eläimen lajinomaisen liikunnantarpeen tyydyttämisestä on huolehdittava riittävästi."

ASETUS: Valtioneuvoston asetus koirien, kissojen ja muiden pienikokoisten seura- ja harrastuseläinten suojelusta
[8 luku: Häkkilinnut, 22 § Häkin yleiset vaatimukset](#)
"Häkkilinnun häkin on oltava riittävän tilava ottaen huomioon lintulaji, linnun aktiivisuus, koko, ikä, sukupuoli sekä häkissä pidettävien lintujen lukumäärä ja sukupuolijakauma."

ASETUS: Valtioneuvoston asetus koirien, kissojen ja muiden pienikokoisten seura- ja harrastuseläinten suojelusta
[2 luku: Seura- ja harrastuseläimen pitopaikka, 4 § Pitopaikan olosuhteet](#)
"Pitopaikan valaistuksen on oltava sellainen, että eläin voi toteuttaa lajinomaisia käyttäytymistarpeitaan. Valaistus ei saa aiheuttaa eläimelle haittaa eikä vahinkoa."

ESIMERKKEJÄ KEHNOSTA PIDOSTA:

Hyvin pieni, matala, huonosti sisustettu, valoton häkki isolle aralle. Lintu ei pääse halutessaan ihmistä korkeammalle.

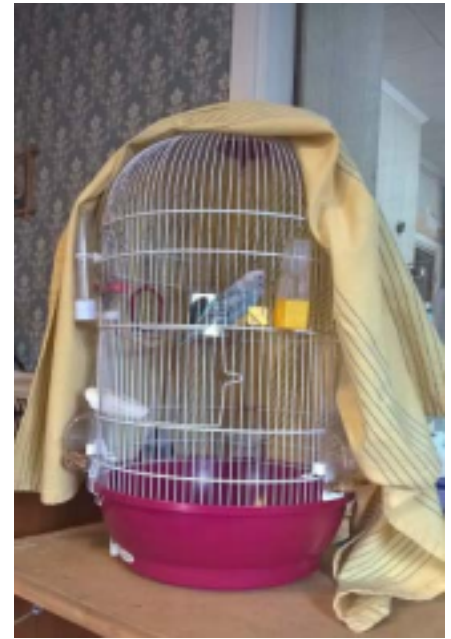
Hämärä, pinta-alaltaan pieni häkki, joka on sisustettu huonosti.

Pinta-alaltaan hyvin pieni häkki, joka on sisustettu huonosti. (kuva matkahäkkikäytöstä, kuvaaja: Piia kopsa)

Hyvin pieni, valoton häkki, joka on sisustettu huonosti.

Hyvin pieni häkki, joka on sisustettu huonosti. Undulaatilla tulisi poikkeuksetta olla lajitoveri.

HÄKIN SISUSTUS

HÄKIN PUHTAUS:

Häkki sisustetaan linnun kannalta turvallisesti ja viihtyisästi. Häkin tulee olla pääasiassa puhdas, vaikka linnut ovatkin sotkuisia lemmikkejä. Orsien, pohjan ja pinnojen tulee olla pääasiassa puhtaat, vaikka linnun uloste ei suurinakaan määrinä välttämättä haise. Orsille, virikkeisiin, pohjalle ja muualle kertynyt uloste on hygieniariski.

ORRET:

Puiset luonnonorret ovat paras orsimateriaali. Liian ohuet tai sileät orret (kuten kukkakepit tai muoviorret) aiheuttavat jalka- ja kynsivaivoja. Orsia tulee olla tarpeeksi niin, että kaikki linnut pääsevät halutessaan istumaan mieluisille paikoille ilman kiistaa. Liian vähäisen orsitilan tunnistaa kiistoista tai siitä että osa linnuista roikkuu jatkuvasti häkin kaltereissa. Orsia tulee olla sopiva määrä myös häkin korkeimmissa osissa, jotka ovat linnuille arvokkaimpia turvapaikkoja. Toisaalta liian suuri määrä orsia ja leluja voi vaikeuttaa lintujen lentämistä ja hankaloittaa häkin puhtaanapitoa alempien virikkeiden likaantuessa ulosteesta. Orsien välillä tulee olla paksuuseroja. Osa orsista kannattaa asettaa kulmiin vahvistamaan kiipeilylihakset ja kuluttamaan kynsiä.

VIRIKKEET JA LELUT:

Linnuilla tulee olla turvallisia ja mieluisia virikkeitä. Huonot virikkeet on paras jättää kokonaan pois. Esimerkiksi **peililelut ovat aina huono vaihtoehto**, sillä ne voivat aiheuttaa linnuilla jopa käytöshäiriöitä. Linnulla tulisi olla käytössään puhtaita, turvallisia leluja, joita se käyttää mielellään, mutta jotka eivät kannusta pesän tekemiseen. Kaikki linnut ovat älykkäitä ja aktiivisia, mutta etenkin isommat papukaijat kaipaavat runsaasti puuhaa välttääkseen tylsyyden tuoman stressin.

PESÄ:

Linnut eivät tarvitse pesäpönttöä tai -koria häkin normaaliin sisustukseen. Pesäpaikka on voimakas signaali linnuille pesinnän aloitukseen. Lintujen pesittäminen tulisi olla aina omistajan harkittu päätös. Omistajan tulisi pyrkiä ennen kaikkea ennaltaehkäisemään ja vähentämään lintujen hormonaalisuutta pesimisen sallimisen sijaan. **Pesäpönttö tai pesäkori tulisi laittaa vain lintuparille, joille tarkoituksellisesti ja harkitusti halutaan poikasia.** Esimerkiksi seeprapeipoilla/muilla peipoilla ja kaijasilla/rakkauspapukaijoilla edelleen pidetään runsaasti pesiä virheellisesti, koska pesät laitetaan esille nukkumapaikaksi.

ASETUS: Valtioneuvoston asetus koirien, kissojen ja muiden pienikokoisten seura- ja harrastuseläinten suojelusta
[8 luku: Häkkilinnut, 23 § Häkin erityiset vaatimukset](#)

“Linnulla, joka kuuluu muuhun kuin ainoastaan maassa elävään lajiin, on oltava vähintään kaksi sopivaa materiaalia olevaa ortta. Ryhmässä pidettävillä linnuilla on oltava riittävä määrä sopivia orsia siten, että kaikki ryhmän linnut voivat halutessaan istua samanaikaisesti orsilla muiden häiritsemättä. Orret on sijoitettava häkkiin siten, että linnuilla on riittävästi tilaa lentää tai muutoin liikkua häkissä.”

ASETUS: Valtioneuvoston asetus koirien, kissojen ja muiden pienikokoisten seura- ja harrastuseläinten suojelusta
[8 luku: Häkkilinnut, 23 § Häkin erityiset vaatimukset](#)

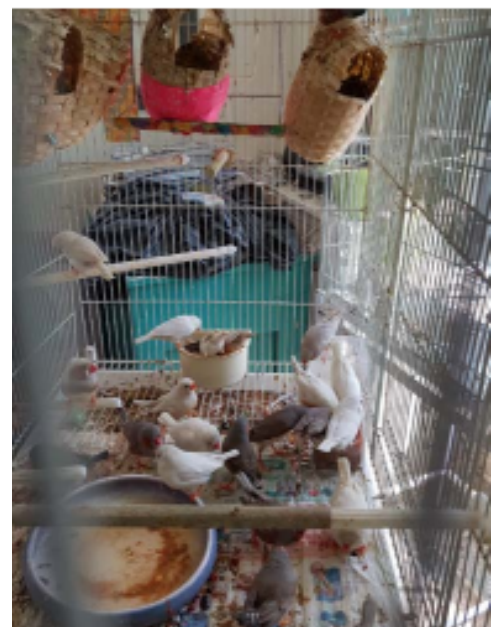
“Häkissä on oltava linnulle sopivia virikkeitä.”

ESIMERKKEJÄ KEHNOSTA PIDOSTA:

Pesä ei kuulu häkin normaaliin sisustukseen. Muoviorret ovat jaloille huono vaihtoehto. Pinnoissa roikkuvat linnut voivat olla merkki, ettei niille ole tarpeeksi tilaa olla sopivilla orsilla.

Häkin pinta-ala on riittämätön normaaliin käyttöön. Häkki on hämärä eikä asianmukaisesti valaistu. Häkkiä ei tule pitää ikkunan edessä.

Pinta-alaltaan hyvin pieni häkki, joka on sisustettu kehnosti. Häkkiä ei ole valaistu. Häkki on matalalla ja avoimella paikalla

Pieni häkki etenkin lintumäärään nähden, huonot orret ja paljon pesiä. Seeprapeipot olivat lisääntyneet holtittomasti. Kuva: Burge Bird Rescue

RUOKINTA

Lintua tulee ruokkia lajille tyypillisellä tavalla, eli ei liian yksipuolisesti, liian runsaasti tai epäterveellisesti. **Pelkkä siemen- tai pellettiravinto ei ole hyvästä millekään linnulle.**

Yleisimmille pienille linnuille (peipot, undulaatit, neitokakadut) perusruoaksi käy vähärasvainen siemenseos. Siementen ei kuitenkaan tulisi olla ainoa ruoka, vaan lisäksi tarjotaan päivittäin monipuolisesti tuoreruokaa. On huolehdittava, että siemeniä todella on tarjolla, sillä täysi kulho pelkkiä kuoria voi näyttää täydeltä kulholta siemeniä.

Isoille papukaijoille perusruoka on monipuolinen kattaus tuoreruokaa ja jonkin verran pellettejä tai vähärasvaista siemensekoitusta. Ison papukaijan ainoa ravinto ei tule olla siemenet, eikä varsinkaan rasvainen sekoitus, joka sisältää paljon auringonkukansiemeniä ja pähkinöitä.

Ruoka tulee tarjoilla puhtaana ja puhtaista astioista. Tuoreruoka vaihdetaan päivittäin. Ruoka- ja vesiastiat tulee sijoittaa häkissä niin, että linnut eivät ulosta niihin. Ruoasta tai ruokapaikasta ei saa syntyä kilpailua parven yksilöiden kesken ja kaikkien lintujen on mahdollista halutessaan syömään samaan aikaan.

Linnuilla tulee olla raikasta vettä puhtaasta astiasta. Jotkut linnut sotkevat vetensä ruoalla jo tunneissa, mutta pitkäaikaisesti likaisen veden tunnistaa esim. pinttyneestä liasta tai levästä.

Lintujen ruoka saattaa houkuttaa hyönteisiä kuten banaanikärpäsiä, riisihäröjä tai jauhokoisia. Nämä sitkeät ja kiusalliset hyönteiset eivät ole automaattisesti merkki laiminlyödyistä hygieniasta, eikä niistä ole linnulle tai ihmisille varsinaista vaaraa.

ASETUS: Valtioneuvoston asetus koirien, kissojen ja muiden pienikokoisten seura- ja harrastuseläinten suojelusta
[3 luku: Seura- ja harrastuseläimen hoito, 7 § Juotto ja ruokinta](#)

”Eläimelle annettavan ruuan on oltava ravitsevaa ja tasapainotettua sekä tarvittaessa kivennäisillä ja vitamiineilla täydennettyä. Ruokinnassa on kiinnitettävä erityistä huomiota eläimen lajinomaisiin ravintovaatimuksiin ja ravinnon koostumukseen.” ”Eläimen ruokintaan ja juottamiseen tarkoitetut astiat, laitteet ja välineet on pidettävä puhtaina. Virtsa ja ulosteet eivät saa pilata ruokaa eivätkä juomavettä.”

ASETUS: Valtioneuvoston asetus koirien, kissojen ja muiden pienikokoisten seura- ja harrastuseläinten suojelusta
[8 luku: Häkkilinnut, 23 § Häkin erityiset vaatimukset](#)

”Häkkilinnun ruokinta- ja juottopaikalla on oltava riittävästi tilaa siten, että juomasta tai ruuasta ei synny tarpeetonta kilpailua.”

Pelkät auringonkukansiemenet eivät ole sopivaa ravintoa millekään linnulle.

Likaisia vesikulhoja. Kuvat: Burge Bird Rescue

LINNUN ELINYMPÄRISTÖ

LINTU YKSIN:

Linnulla tulisi aina olla mukava lajitoveri tai hyvin läheistä sukua olevan lajin edustaja kaverinaan. **Ihminen ei voi korvata lajitoveria.** Sosiaalisesti kehittyneiden eläinten aivokemia kärsii mukavan lajitoverin puutteesta. Kaikki lintuseura ei käy: suuri koko- tai luonnero voi johtaa jopa vaaratilanteisiin. Erityisen tärkeää lajiseura on kesyttämättömälle linnulle, joka ei voi arkuutensa takia saa seuraa edes ihmisestä.

Jotkut ihmisen poikasesta asti kasvattamat, kauan yksin eläneet linnut eivät välttämättä enää hyväksy lintuseuraa. Näissä tapauksissa on arvioitava, onko toisen linnun läsnäolosta enemmän hyötyä vai haittaa linnuille itselleen. Pitkän jänteen yhdistämiskokeiluja pitäisi kuitenkin tehdä, ja joskus lintujen tottuminen toisiinsa voi kestää kuukausia.

SUURI MÄÄRÄ LINTUJA:

Lintujen määrä tulee suhteuttaa käytössä olevaan tilaan ja lintujen luonteeseen. Suuri määrä erilaisia lintuja samoissa tiloissa voi johtaa tappeluihin ja olla pienemmille linnuille jopa hengenvaarallista. Jos omistajalla on erilaisia lintuja ja normaalikokoisia häkkeitä kymmenittäin, voi herätä kysymys, onko hänellä todella aikaa pitää kaikkia lintuja vapaana useamman tunnin ajan joka päivä. Tämä korostuu erityisesti tilanteissa, joissa lintuja ei voi pitää vapaana samaan aikaan. **Jokainen lintu tulee tuntea yksilönä**, jolloin sen terveydentilaa ja vointia (esim. pientä muutosta käyttäytymisestä, joka voi kieliä sairastumisesta) voidaan päivittäin seurata.

KOIRAT, KISSAT JA MUUT SAALISTAJAT:

Lintujen asema saaliseläimenä koiriin ja kissoihin nähden tulee muistaa ja sitä tulee kunnioittaa. **Kissa, koira, fretti tai kesyrotta voi vahingoittaa lintua tai tappaa sen** jopa häkin pinnojen läpi. Iso eläin voi tappaa linnun tai vahingoittaa lintua myös hyväntahtoisen leikin tiimellyksessä. Linnut saattavat kokea saalistajan tuijotuksen erittäin stressaavana ja pelottavana asiana. Linnuilla tulisi aina olla mahdollisuus hakeutua paikkaan, jossa sen ei tarvitse stressata saalistajan katsetta, vaikkei koira/kissa pääsisikään fyysisesti lintuun käsiksi.

ILMANLAATU:

Lintujen hengityselimistö on erittäin tehokas verrattuna ihmiseen, jolloin **ilman epäpuhtaudet voivat olla niille hengenvaarallisia**. Ilman epäpuhtauksia voivat olla esimerkiksi tupakka, suitsukkeet, suihkutettavat ilmanraikastimet, pakokaasut ja liuottimet. Teflon-höyry on linnulle tappavaa. Teflon höyrystyy esim. paistinpannon pinnalta, jos se ylikuumenee, eli esimerkiksi jää kuumalle hellalle vahingossa.

LÄMPÖTILA JA ILMANKOSTEUS:

Normaali huoneenlämpö (noin 18–25 °C) on lemmikkilinnuille sopiva. Linnuilla tulee olla aina mahdollisuus hakeutua varjoon, jos häkki on sellaisessa paikassa, että siihen voi paistaa aurinko. Totutettuna useimmat lemmikkilinnut pärjäävät +15–30 asteessa. Kestävimmät lajit voivat ulkoilla totutettuna syksyllä yöpakkasiin saakka. Linnut voivat ulkoilla myös talvisin, jos ne saavat itse päättää, milloin tulevat sisälle. Kuukausia kestävä viileys (esim. koko talvi lämmittämättömässä sisätilassa) voi olla trooppisille linnuille kuluttavaa.

Lemmikkilinnuille sopiva ilmankosteus on mahdollista toteuttaa normaaleissa asuinhuoneissa. Sen tulisi olla noin 50-70%, eli normaalin huoneilmankosteuden yläpäässä.

ASETUS: Valtioneuvoston asetus koirien, kissojen ja muiden pienikokoisten seura- ja harrastuseläinten suojelusta
[3 luku: Seura- ja harrastuseläimen hoito, 6 § Hyvinvoinnista huolehtiminen](#)

“Eläimet, jotka suhtautuvat toisiinsa vihamielisesti tai saattavat muutoin vahingoittaa toisiaan, on pidettävä erillään toisistaan tai eläimillä on pitopaikassa oltava mahdollisuus paeta ja piiloutua muilta eläimiltä.”

ASETUS: Valtioneuvoston asetus koirien, kissojen ja muiden pienikokoisten seura- ja harrastuseläinten suojelusta
[2 luku: Seura- ja harrastuseläimen pitopaikka, 4 § Pitopaikan olosuhteet](#)

“Pitopaikan ilmanlaadun, lämpötilan ja ilman suhteellisen kosteuden on oltava eläimelle sopivia.”

LINNUN HYVINVOINTI JA TERVEYS

Terve lintu on tarkkaavainen ja kiinnostunut ympäristöstään. Tervekin lintu voi torkkua hieman pörröisenä ja yhdellä jalalla seisten. Lintu voi olla kääntänyt päänsä selkähöyhentien sekaan levolla. Yleensä vieraan lähestyessä lintu valpastuu. Joskus levätessään tervekin lintu voi hieman täristä. Terve papukaija voi narskutella nokkaansa rentoutuessaan. Terveen linnun hengitys on äänetöntä ja vaivatonta. Terve lintu voi pelästyneenä tai liikunnan jälkeen hengittää raskaammin, mutta hengitys tasaantuu nopeasti. Jotkut linnut sähisevät peloissaan.

Sairas lintu kyyhöttää paikallaan eikä jaksakaan liikkua paljoa. Se lepää kahdella jalalla usein hyvin pörröisessä asennossa, silmät hädän tuskin auki pysyen. Sairas lintu ei reagoi ympäristönsä terveen linnun tavoin. Erittäin sairaan linnun ei jaksakaan olla enää orrella, vaan kököttää välinpitämättömänä häkin pohjalla. Tässä kunnossa oleva selvästi sairaan linnun kaipaa viipymättä apua! Saaliseläimenä lintu peittää sairautensa viimeiseen saakka, ja kun se on silminnähtävästi sairaan, on jo tosi kyseessä. Sairas lintu tulee erottaa muista linnuista sairashäkkiin, jossa sille tarjotaan lämpöä ja suojaa. Lintu on vietävä viipymättä eläinlääkäriin.

Lintu saattaa hyvinhoidettunakin olla arka ja pelokas, varsinkin vieraita kohtaan. Linnun kesyysaste ei kerro hoidon laadusta.

Linnulla ei saa olla vertavuotavia haavoja. Haavat päässä tai jaloissa voivat kieltä kiistoista lintujen välillä.

Jos linnulla on erityisvaatimuksia, esim. vamma tai syntymävika, ne on otettava huomioon linnun hoidossa ja pidossa. On huolehdittava, että lintu saa vammastaan huolimatta kivuttoman, stressittömän ja elämisen arvoisen elämän. Saaliseläimenä lintu kärsii liikkumiseen vaikuttavan vamman vuoksi helposti pelosta ja stressistä. Vika voi olla esim. puuttuva jalka/varpaat, jalkojen virheasento, lentokyvyttömyys, sokeus tai vammautunut nokka.

ESIMERKKEJÄ:

Sairas lintu on pörröinen, se ei välttämättä jaksakaan pitää silmiään auki kunnolla, ei jaksakaan liikkua tai leikkiä, eikä reagoi ympäristön tapahtumiin terveen linnun valppaudella. Selkeästi sairaan linnun vaatii välitöntä hoitoa!

Vammaisen linnun elämänlaatua on arvioitava jatkuvasti. Tällä harmaapapukaijalla on vammaiset jalat. kuva: Burge Bird Rescue

SILMÄT, SIERAIMET, NOKKA:

Linnun silmien tulee olla kirkkaat, valppaat ja eritteettömät. Ne eivät saa vuotaa tai olla rähmäiset. Sairas lintu voi olla niin uupunut, ettei saa silmiään pidettyä auki. Terve lintu pitää valppaana molempia silmiään symmetrisesti auki.

Linnun sierainten tulee olla avoimet, kuivat ja symmetriset. Terveiden sierainten koko ja muoto vaihtelevat lajeittain. Joillain lajeilla sieraimet ovat hyöhtönten alla piilossa.

Lintulajien nokan muoto vaihtelee. Linnun nokan tulee olla luonnollisen sopivan mittainen ja kohtuullisen sileä. Lievä röpelöisyys on normaalia. Liian pitkällä nokalla lintu ei saa enää syötyä normaalisti. Kroonisesti vinoon tai liian pitkäksi kasvava nokka vaatii säännöllistä hoitoa. Selvät kuivuneet ja karstaiset alueet nokassa ja nokan pielissä voivat kieliä kalkkijalkapunkista (yleisin undulaateilla ja kanarialinnuilla), joka vaatii eläinlääkärin hoitoa.

KYNNET JA JALAT:

Lintujen kynsien tulee olla sopivan mittaiset. Liian pitkät kynnet tai varsinkin kierteelle kasvavat kynnet ovat takertumisriski. Ylipitkät kynnet pakottavat linnun jalat epäluonnolliseen asentoon. Kroonisesti liian pitkäksi kasvavat kynnet vaativat säännöllistä hoitoa. Hyvät orret ja liikkumatila pitävät kynnet normaalisti sopivassa mitassa.

Joiltain linnuilta voi puuttua kynsiä tai varpaita tapaturmien seurauksena. Tämä ei ole haitaksi, jos haavat ovat jo parantuneet.

Melko yleisiä pito-olosuhteista johtuvia jalkavaivoja ovat pitkät kynnet, kalkkijalkapunkin aiheuttama jalkasuomujen karkeus ja karsta sekä jalkapohjantulehdus (pododermatiitti).

SULKAPUKU:

Linnun sulkapuvun tulee olla siisti ja puhdas.

Sulkasatonen lintu voi olla hieman resuisen näköinen, ja sulkapuvussa voi olla piikkimäisiä, valkoisia sulkatuppia varsinkin pään alueella. Sulkasato kuuluu normaaliin linnun elämään.

Sairaana linnun peräpää voi olla likainen ulosteesta.

Rasvaisen/märän näköinen tai turkkimaisesti hapsottava sulkapuku voi kieliä terveysongelmista, jotka voivat johtua puutteellisesta hoidosta tai ruokinnasta. Jos lintu on huomattavan likainen, on mahdollista että tilat ovat niin ahtaat että linnun päälle ulostetaan toistuvasti.

Stressaantunut lintu voi nyppiä höyheniään, jolloin sen rinta (tai muu alue kehosta) voi olla kalju tai harmaalla/valkoisella untuvalla. Toisaalta tapa on voinut jäädä myös päälle entisestä stressitilasta/kaltoinkohtelusta, vaikka olosuhteet olisivat jo korjaantuneet. Nyppiminen ei ole tae, että asiat ovat edelleen huonosti, mutta niin ikään nyppimättömyys ei ole tae, että kaikki on kunnossa.

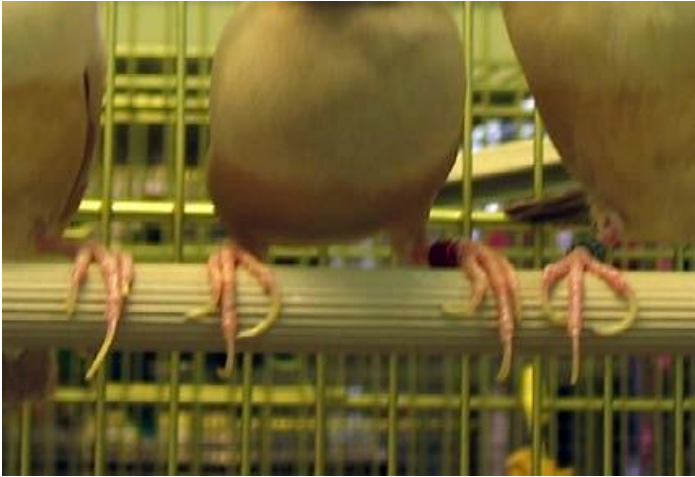
Siipisulkien leikkaaminen linnun lentokyvyn heikentämiseksi on laitonta vuoden 2024 alusta alkaen. Katso lisätietoja ja tuntomerkit artikkelista [Linnun siipisulkien leikkaaminen on kiellettyä](#).

ASETUS: Valtioneuvoston asetus eläimille tehtävistä toimenpiteistä ja keinollisen lisäämisen menetelmistä (1165/2023)
[8 § Ulkonäön muuttamiseen tähtäävät ja muut kielletyt toimenpiteet](#)
Seuraavien toimenpiteiden tekeminen eläimelle on aina kielletty:

...

5) linnun siipisulkien leikkaaminen lentämisen vaikeuttamiseksi.

ESIMERKKEJÄ:

Vaarallisen pitkät kynnet riisipeipoilla. Muoviorret eivät edistä jalkojen terveyttä kuten luonnonpuiset.

Normaalissa sulkasadossa linnusta irtoaa sulkia ja uudet kasvavat valkoisten keratiinikalvojen sisällä. Ne näkyvät linnun päässä ja niskassa.

MUUT

LINNUN KÄSITTELY JA KOHTELU:

Lintua tulisi kohdella arjessa vapaaehtoisuuteen ja positiivisiin menetelmiin pohjaten aiheuttamatta tarpeetonta stressiä ja pelkoa. Epäeettistä kohtelua ovat mm.:

- linnun kesyttämisen yrittäminen kaappaamalla lintu toistuvasti käsiin pakkokäsiteltäväksi
- yksin elävän linnun eristäminen sosiaalisilta kontakteilta
- linnun pyydystäminen pyyhkeellä/haavilla häkkiin rutiininomaisesti
- linnun käsittely väkisin muutoin kuin välttämättömän hoitotoimenpiteen aikana • linnun pelottelu esim. häkkiä hakkaamalla linnun hiljentämiseksi
- linnun häkin jatkuva pimentäminen linnun hiljentämiseksi
- linnun rankaiseminen fyysisin keinoin, esim. nokasta kädellä nappaaminen ja linnun pään ravistelu
- linnun laskeminen lattialle, jotta se oppii ihmisen paikan ”parven pomona”

LINNUN PITO ULKONA VAPAANA:

Kouluttamatonta lintua ei voi pitää vapaana ulkona ilman asianmukaisia valjaita tai kuljetushäkkiä. Jalkaketju on linnulle erittäin vaarallinen, sillä nykäisyn tullessa linnun jalka voi vaurioitua. Ulkona vapaana lentävä lintu on erittäin suuressa vaarassa lentää pois ja kadota lopullisesti. Tämä koskee myös lintuja, jotka eivät mielellään lennä tai ”eivät osaa lentää”, sillä hädän tullen moni tällainenkin lintu voi adrenaliinin voimin lentää yllättävän kauas. Linnun vapaalennätys julkisella paikalla on myös nykyisen järjestyslain mukaan laitonta.

LAKI: Järjestyslaki

[4 luku: Eläimet, 14 §: Koirakuri](#)

LINNUT JA PAPERIT:

Kaikki CITES-liitteisiin kuuluvien lajien yksilöt tarvitsevat vähintään alkuperätodistuksen, jos niillä aiotaan harjoittaa kaupallista toimintaa. Kaupallista toimintaa ovat ostaminen, myyminen, pesittäminen (ja poikasten myyminen) ja kaupallinen esilläpito esim. kotieläinpihalla. Kaupallisessa toiminnassa linnulla tulee olla myös kauppakirja-/luovutusasiakirjajana, jolla varmennetaan linnun liikkeitä nykyiseltä omistajalta kasvattajalle saakka. CITES I/A-liitteen lajeilla on oltava lisäksi EU-todistus ja pysyvä tunnistusmerkintä. Jos nämä ehdot eivät täyty, CITES-liitteen linnuilla ei saa harjoittaa kaupallista toimintaa, eli jos linnusta luovutaan, pitää se tehdä vastikkeetta.

Mitään lemmikkilintua ei saa tuoda maahan ilman pysyvää tunnistusmerkintää (umpirengas tai siru).

CITES-asioiden takia lintujen oikeellinen lajinmääritys on tärkeää, jos linnuilla harjoitetaan kaupallista toimintaa.

Lisätietoa: [Suomen Ympäristökeskus](#), [Kajuli.fi: CITES-luokat lintulajeittain](#)

PESITTÄMINEN:

Pesäpöntön (papukaijoilla) tai pesäkorin (peipoilla ja kyyhkyillä) ei tule olla vakituinen osa lintujen häkin sisustusta. Pesä usein se kannustaa vain lintuja pesimään liaksi. Yleisimmistä lajeista mikään ei tarvitse pesää tai pönttöä nukkumapaikakseen. Lintujen ei ole pakko päästä pesimään. Pesittäminen tulee tehdä harkitusti ja huolella, eikä lintujen tule antaa lisääntyä vapaasti keskenään. Pesivän parin tulee olla toisilleen sopivat esimerkiksi väri- tai höyhenmutaation puolesta. Lintujen tulee olla pesimiseen sopivan ikäisiä (ei liian nuoria tai vanhoja) eivätkä linnut saa olla toisilleen liian läheistä sukua. Pesueita ei saa teettää jatkuvalla syötöllä.

LINTUJEN MYYNTI ELÄINKAUPPOISSA:

Isojen papukaijojen, kuten arojen, amatsonien ja harmaapapukaijojen esilläpito eläinkaupassa myyntitarkoituksessa on laitonta vuoden 2024 alusta.

LAKI: Laki eläinten hyvinvoinnista (693/2023)

[42 § Eläinten luovutukseen liittyvät rajoitukset](#)

Myytävää eläintä ei saa pitää näyteikkunassa. Koiria, kissoja, frettejä sekä aroja, harmaapapukaijoja ja amatsoneja ja muita isoja papukaijalajeja ei saa myydä eläinkaupassa.

LAJINMÄÄRITYS JA LEMMIKKILINTULAJIT SUOMESSA

Suomessa pidetään kohtuullista kirjoa lemmikkilintulajeja, lajeja on noin 100-150 erilaista. Uusien lajien maahantuonti harrastukseen on helppoa, ja sen voi tehdä yksityishenkilö EU:n sisällä erittäin vaivattomasti, sillä lintuharrastus on muissa useimmissa Euroopan maissa Suomea kattavampaa. Seuraavalla sivulla on esitelty suomalaiselle harrastukselle yleisimpiä lajeja.

LAJINMÄÄRITYKSEN TÄRKEYS:

Linnuilla CITES-säätelyn ollessa keskeisessä osassa laillista kauppaa, on omistajalla oltava tieto, mitä lajia hänen lintunsa tarkalleen edustavat. Esim. pelkkä "rakkauspapukaija" viittaa sukuun, joka sisältää useita eri lajeja. Tarkka lajinmääritys tulee kyseeseen myös tapauksissa, joissa on epäily, onko ko. lintuja sallittua pitää lemmikkinä Suomessa.

SUOMESSA KIELLETYT LINTULAJIT:

Suomessa kiellettyjä lintulajeja säätelevät **vieraslajilait** ja **luonnonsuojelulaki**. Valtaosa trooppisista lajeista on tällä hetkellä sallittuja, sillä Suomessa ei tällä hetkellä ole **positiivilistaa** sallituista lemmikkilajeista.

Nykyinen vieraslajilista (kansallinen ja EU:n laajuinen) kieltää esim. varislintujen, haukkojen, pöllöjen ja kotkien pidon lemmikkinä, vaikka lajit olisivat trooppisia eikä niitä tavattaisi Suomen luonnossa. Vieraslajilaki on ollut voimassa vuodesta 2016, joten tätä ennen hankittuja pöllöjä tai haukkoja saattaa olla vielä laillisena lemmikkinä, mutta ne ovat hyvin harvinaisia yksittäistapauksia ja todennäköisempää on, että ko. lintu on laittomasti ryöstetty Suomen luonnosta tai tuotu laittomasti maahan. Vieraslajiluettelossa on myös muita yksittäisiä lajeja, kuten pihamaina.

Luonnonsuojelulaki suojelee kaikkia rauhoitettuja lajeja. Esimerkiksi tikli ja punatulkku ovat muualla Euroopassa suosittuja harrastelintuja. Suomessa niiden hallussapito, maahantuonti, myynti ja ostaminen on kiellettyä. Lajeista esiintyy myös värimuotoja.

Lue lisää: [Kajuli.fi](http://kajuli.fi): [Suomessa kielletyt lemmikkilintulajit](#)

--- Ohje jatkuu seuraavalla sivulla ---

TYYPILLISIMPIÄ LEMMIKINÄ PIDETTÄVIÄ LINTUJA:

Undulaatti on n. 18-20 cm pitkä pieni papukaija, joita on useita eri värisiä. Ei CITES-laji.

Neitokakadu, ent. nymfi papukaija tai nymfi parakiitti on n. 30 cm pitkä papukaija. Niitä on eri värisiä, töyhtö on hyvä tuntomerkki. Ei CITES-laji.

Ruusukaijanen, myös "rakkauspapukaija" on n. 15 cm pitkä papukaija, joita on useita eri värisiä. Ei CITES-laji. Hybridisoituu muiden kaijasten kanssa. Hybridien CITES-luokka on II/B.

Seeprapeippo on n. 11cm pitkä pieni peippo. Niitä on useita eri värisiä, koiras ja naaras ovat useimmilla värimuodoilla eri näköiset. Ei CITES-laji.

Kanarialintu on n. 12-20 cm pitkä. Siitä on suuri määrä erilaisia värimuunnoksia ja rotuja. Ei CITES-laji.

Naamiokaijanen ja viktoriaankaijanen (pituus n. 15cm), "rakkauspapukaija", molemmat CITES/B-lajeja. Useita eri värimuotoja.

Harmaapapukaija on n. 30-35 cm pitkä harmaa, punapyrstöinen papukaija. Se kuuluu nykyään CITES I/A-liitteeseen.

Kauluskaija, ent. aleksanterinkaija on n. 40 cm pitkä papukaija, josta on eri värimuunnoksia. Ei CITES-laji. Sukulainen isokauluskaija CITES II/B-laji.

Avoparikaijalla koiras on vihreä ja naaras punainen. Linnun pituus on noin 35cm. Se kuuluu CITES II/B-liitteeseen.

Amatsonit ovat n. 25-35 cm pitkiä, vihreitä lintuja. Yleisimpiä lajeja mm. siniotsa-amatsoni (kuvassa), CITES II/B kultaposkiamatsoni, CITES II/B amazonianamatsoni, CITES II/B keltaniska-amatsoni, CITES I/A keltapäamatsoni, CITES I/A

Kakaduilla on töyhtö. Pituus 32-50 cm. Yleisimpiä lajeja ovat mm. valkokakadu (kuvassa), CITES II/B ruusukakadu, CITES II/B kultatöyhtökakadu, CITES II/B salomoninkakadu, CITES II/B celebesinkakadu, CITES I/A

Arat tunnistaa kasvojen paljaasta ihosta. Yleisimpiä lajeja: sinikelta-ara (kuvassa), CITES II/B vihersiipiara (kuvassa), CITES II/B puna-ara, CITES I/A pikkuara, CITES II/B

Poicephalus-suvun linnut ovat kaikki lyhytperstisiä ja n. 21-34cm pituisia lajeja. yleisimpiä lajeja: senegalinkaija (kuvassa), CITES II/B afrikankaija, CITES II/B kongonkaija, CITES II/B

Rosellat ovat pitkäperstisiä, joilla on yleensä suomukuvio selässään. Pituus noin 30-36 cm. Lajeja esim. valkokurkkurosellalla (kuvassa), CITES II/B punarosella, CITES II/B

Kakarikit eli viherkaijat ovat pitkäperstisiä, noin 23-27 cm pitkiä. Useita värimuotoja. Yleisimpiä lajeja: uudenseelanninviherkaija, CITES I/A poikkeuslaji: ei tarvitse EU-todistusta kruunuviherkaija CITES II/B

Pyrrhura- eli suomuaratit ovat pieniä ja pitkäperstisiä, noin 23-26 cm pitkiä. yleisimpiä lajeja mm. helmiaratti (kuvassa), CITES II/B viherposkiaratti (ent. siniposkiaratti), CITES II/B

Viheraratit sukulaisineen ovat värikkäitä ja pitkäperstisiä, noin 30 cm pitkiä lintuja. yleisimpiä lajeja mm. aurinkoaratti (kuvassa), CITES II/B palmuaratti, CITES II/B persikka-aratti, CITES II/B punapäaaratti, CITES II/B

Pionites-aratit ovat töpäköitä, lyhytperstisiä ja pituudeltaan 23 cm. Lajeja on vain kaksi: valkovatsa-aratti (kuvassa), CITES II/B mustalakkiaratti, CITES II/B

MUISTIINPANOT

Seuraavaan osioon voit helposti kirjata muistiinpanoja tarkastuksesta.

HÄKKI

Häkin turvallisuus Riskitekijöitä ovat esimerkiksi pinnaväli, johon lintu voi jäädä kiinni päästään tai itsetehdyn/rikkinäisen häkin terävät pinnat, rautalangat tai niitit.

Häkin koko Katso sivun 2 taulukko.

Lintujen vapaanapito Useita tunteja päivittäin turvallisessa tilassa, ellei kyseessä ole neliömetrien aviaario/lintuhuone.

Häkin sijainti Mahdollisuus hakeutua ihmisen silmäkorkeutta korkeammalle, suojattu vähintään yhdeltä sivulta, näköyhteys ympäristöön, ei vetoisassa paikassa tai auringonpaisteessa.

Häkin valaistus ja pimennys Päivälinnuille riittävän kirkas valaistus, väikkymätön valo, UV-valo, valo päällä noin 12 tuntia vuorokaudesta. Pimeät, rauhalliset noin 12 tunnin yöunet.

Häkin siisteys Puhtaat orret, virikkeet ja ruokakulhot, ei huomattavia määriä ulostetta/ruoanjämiä häkin pohjalla.

HÄKIN SISUSTUS

Orret Puhtaat, luonnonpuiset, vaihtelevan paksuiset ja vaihtelevissa kulmissa. Orsia ja tilaa on oltava vähintään niin paljon, että kaikki saman tilan linnut voivat istua niillä yhtä aikaa kiistatta. Orsia ei tule olla liikaa, jotta lintujen liikkuminen ei vaikeudu.

Sopivia virikkeitä Useita lajille sopivia, turvallisia ja puhtaita virikkeitä. Ei peilejä varsinkaan yksinäisellä linnulla! Ei pesäpönttöjä/ pesäkoreja, ellei ole harkittuja kasvatussuunnitelmia.

RUOKINTA

Ruoan laatu *Ruoan tulee olla pilaantumaton. Ruokinta lajin vaatimusten mukaisesti. Isoilla papukaijoilla ei pelkkiä rasvasiemeniä!*

Siisteys *Ruoan, veden sekä ruoka- ja vesiastioiden tulee olla puhtaita ja siistejä.*

Ruoan määrä *On varmistettava, että ruokaa todella on, eikä kulho ole täynnä tyhjiä siemenenkuoria.*

Ruoan tarjoilu *Ruokaa tulee olla tarjolla niin, että kaikki saman tilan linnut voivat ruokailla yhtä aikaa kiistatta.*

ELINYMPÄRISTÖ

Lajitoveri *Linnulla on lajitoveri tai läheistä sukua oleva lintu, jonka kanssa se voi luontaisesti sosialisoida. Ihmisseura ei riitä kuin poikkeustapauksissa, joissa linnun on todettu olevan muita lintuja kohtaan aggressiivinen tai uusi kaveri on vasta hankinnassa.*

Lintujen määrä *Lintuja on tilassa sellainen määrä, että omistaja voi huolehtia niiden kaikkien tarpeista moitteettomasti. Linnut eivät saa olla toisilleen vaaraksi tai stressin aihe.*

Muut lemmikit *Linnun tulee olla turvassa pelolta, stressiltä ja fyysisiltä vahingoilta, jos samassa taloudessa elää koira, kissa, fretti, rotta tai muu linnulle mahdollisesti vaaraksi oleva lemmikki.*

Ilmanlaatu *Linnun elintiloissa on oltava moitteeton ilmanlaatu. Ilmanlaatua huonontavat esim. tupakka, suitsukkeet, savu, suihkutettavat ilmanraikastimet, pakokaasut, saasteet ja liuottimet (autotalli). Teflon-kaasut ovat tappavia.*

Lämpötila ja ilmankosteus *Noin 18–25 °C on sopiva, totutettuna kesäkaudella jopa 0–30 °C, ei kuitenkaan alle +15 °C pitkäkestoisesti. Ilmankosteus normaali huoneen ilmankosteus, noin 50–70 %.*

LINNUN TERVEYS

Yleiskunto *Lintu on valpas ja tarkkailee ympäristöään. Sen hengitys on äänetöntä. Silmät kirkkaat ja eritteettömät. Sieraimet kuivat. Linnussa ei ole haavoja esimerkiksi sierainten tai silmien lähellä tai jaloissa. Linnun peräpää on puhdas. Sairas lintu erotetaan sairashäkkiin ja viedään eläinlääkäriin.*

Nokka *Linnun nokka on lajille tyypillisen mittainen eikä ylipitkä. Epämuodostuneen nokan kanssa on käyty eläinlääkärillä.*

Kynnet ja jalat Linnun kynnet ovat lajille tyypillisen mittaiset. Kynnet eivät ole kasvaneet kierteelle. Jalat ovat puhtaat, sileät eikä niissä ole haavoja tai karstaa. Jos linnulta puuttuu kynsiä tai varpaita, on haavojen oltava jo parantuneet tai hoidossa.

Sulkapuku Linnun sulkapuku on siisti ja puhdas. Se ei ole turkkimainen, märän näköinen kuivana tai hapsottava. Höyheniään nyppivän linnun nyppimisen syy on selvitettävä.

Siipisulat Siipisulkien on oltava koskemattomat. Linnun siipisulkien leikkaaminen lentokyvyn rajoittamiseksi on lailla kiellettyä.

Erytishoito Jos linnulla on erityishoitoa vaativa tila (esim. huonot jalat, huono lentokyky, sokeus), on linnun elinympäristö ja hoito järjestettävä linnun vamman vaatimalla tavalla niin, että linnun elämä säilyy elämisen arvoisena.

14

MUUT

Käsittely ja kohtelu Lintua kohdellaan keinoin, jotka eivät aiheuta kipua, pelkoa tai stressiä.

Linnun ulkoilu ulkona Jos lintu ulkoilee, se ulkoilee ulkotiloissa vain valjaissa, turvallisessa matka- tai ulkohäkissä, josta ei ole karkaamisen vaaraa. Lintua ei ulkoiluteta vapaana eikä jalkahihnassa.

Paperit Kaupanteon, pesityksen ja kaupallisen esilläpidon tilanteessa CITES-liitteiden linnuilla on oltava vaadittavat paperit. Lintujen lajit on tunnistettu oikein, jotta tiedetään linnun CITES-luokitus.

MUITA MUISTIINPANOJA